Ч. 197 Субота 3 (15) вересня 1894. Рік IV.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і **Адміністрация**: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої".

Передплата у Львові в Адміністрациї „Ґазети Львівскої" і в ц. к. Старостствах на провінциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року зр. 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року зр. 2·70
на чверть року зр. 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

Дальші вісти про Цїсарску гостину.

Остає ся нам ще описати деякі події з послїдного дня гостини Цїсарскої у Львові, щоби доповнити вчерашний опис. Рано у вівторок дня 11 с. м. відвідїв Найясн. Пан також музей імени Дідушицких, де повитав Єго гр. Володимир Дідушицкий разом з родиною. Є. Вел. Цїсар оглянув відділ зоольоґічний музею, ботанічний (вироби домашного промислу наших селян), відтак салю з бібліотекою, де находить ся скарб, найдений недавно у Фірлеві т. є. богаті ланцухи, золоті кулї, корона і т. п. Вписавши ся у книгу памяткову, Є. В. Цїсар вийшов з музею і поїхав до своєї резиденциї.

По полудни, як то ми вже вчера писали, приїхав на виставу до етноґрафічного відділу. Оглянувши его, павільон працї жінок і павільон руских товариств, Найясн. Пан удав ся до павільону Міністерства рільн. Там Міністер гр. Фалькенгайн і п. Намістник пояснили Монархови ріжні моделї шлюз і мостів, мапи і карти лісів. Відтак звидів Є. Вел. Цїсар павільон з машинами Зеленевского з Кракова, павільон Товмацкий (фабрикация цукру) і павільон рільництва. В сїм павільонї повитав Цїсаря комітет Товариства господарского, котрого презесом єсть кн. Адам Сапіга. Монарх оглядав пильно ріжні продукти рільничі нашого краю та розпитував ся про урожаї і відносини рільництва. На відході п. Енджейович зазначив, що взагалї вистава рільництва не є така, яка би могла бути у нас, а то для того, що минувший рік був дуже некористний для наших рільників.

Вийшовши з павільону рільництва, перейшов Монарх коло водної вежі і оглянув павільон Лїндлея, де показані способи заосмотрювання міст у воду і канализацию. Ту замітив Є. В. Цїсар в розмові з кн. Сапігою, що: тїшить Єго се дуже, що Вистава удержана в так поважнім тонї; нема там нїчого для блїхтру, нїчого для поверхових ефектів, а все є поважно обдумане і переведене. Таке признане дуже врадувало тих, що устроїли Виставу.

Дальше звидїв Найясн. Пан павільон санітарний і мавзолей Матейка, де забавив з пів години; відтак зайшов на хвилину до палати штуки, котру уже перше оглянув. Ту закупив образ Фалата: „З моїх споминів ловецких" за 1500 зр., образ Крудовского: „Мадонна" за 1000 зр. і різьбу Рїґера: „Коперник" за 4000 зр.

По хвили вийшов Монарх з палати штуки і зблизив ся до двірского повоза. Заким усїв, сказав до презеса Вистави, кн. Адама Сапіги: „Вірте менї, найкрасше у вашій Виставі єсть те, що она так поважно уладжена" — а до директора Вистави п. Мархвицкого сказав Найясн. Пан: „Дякую вам. Ви доказали щось незвичайного, на се можете бути горді".

Попращавши ся з всїми ласкаво, Є. Вел. Цїсар від'їхав домів серед звуків народного гимну.

Згадаємо ту ще, що п. президент Міністрів був у найбіднїйшій хатї надднїстряньскій і там говорив до селян по чески, що они розуміли.

* * *

В двірскім обідї, котрий відбув ся о год. пів до семої вечером, взяли участь також ґенеральний консуль російский Константин Пустошкин і російский підполковник Воронин. Був се день уродин російского царя, тому наш Цїсар пив на єго здоровле.

Ту ще згадаємо, що на двірскі обіди підчас гостини Є. В. Цїсаря у Львові були прошені з Русинів: в суботу дня 8 вересня Впр. Митрополит Сембратович і Преосьв. єпископ Пелеш, в недїлю дня 9 вересня Преосьв. епископ Куїловский, в понедїлок дня 10 вересня пп. Володислав Федорович і пос. Олександер Барвіньский, а в вівторок 11 вересня др. Дамян Савчак і пос. Анатоль Вахнянин. На перший обід дня 7-го вересня були прошені міністри, аристократия і високі достойники войскові.

* * *

Надійшла година від'їзду Є. В. Цїсаря зі Львова. Улицї, котрими мав переїзджати, і инші будинки в сусїдстві засяли знов ясним сьвітлом, а тисячі людий залягли дорогу від палати Намістника аж на дворець, щоби попращати свого дорогого Монарха, котрий був ласкав майже цїлих пять днів перебути у столици свого краю. На улицях і площах уставили ся також ріжні институциї публичні, заклади наукові, добродійні, товариства, корпорациї, братства, декотрі з хоругвами, а инші знов з походнями. На кількох місцях грали музики.

Від палати Намістника до двірця есть майже пів милї дороги; так ту дорогу залягло певно яких 40.000 людий. Мимо такого натовпу всюди був взірцевий порядок.

Вже по год. 7 почали уставляти ся перед резиденциєю Монарха представителї властий церковних, правительственних і войскових, щоби попращати Найясн. Пана. Станули они

---

53)

Матій Сандорф.

(Повість Юлїя Верна).

(Дальше).

Коли доктор і Петро увійшли, схопила ся Мария скоренько. Відтак обернувшись до брата відозвала ся:

— Дитинко моя!... Мій Люїджі!

Можна собі подумати, якого страху она набрала ся підчас бурі минувшої ночи.

Люїджі обняв свою сестру а відтак представив їй гостий, що з ним прийшли.

Доктор розповів кількома словами, серед яких обставин наражував Люїджі своє власне житє, щоби ратувати корабель від загибели, а рівночасно покликав ся і на Петра, сина Стефана Баторого.

Коли він так розповідав, дивила ся Мария на него з великою увагою, так, що доктор став вже побоювати ся, що она ще готова пізнати в нїм графа Сандорфа. Але то щось так лиш блисло на хвильку перед єї очима, а відтак потахло. Та й як би могла она пізнати єго по пятнайцяти роках, коли він і так лиш через кілька годин гостив у єї батька.

Доньцї Андрія Феррата було тепер трийцять і три лїт. Можна сказати, що она ще й тепер була красна а то для того, що черти єї були правильні і що она мала великі, палкі очи. Лиш кілька сивих волосків показало ся було в єї косах, але й то не для того, що она вже довго жила на сьвітї, а тому що їй прийшло ся тепер тяжко бідувати. То не з старости она сивіла, а з того, що журила ся і зазнала не мало горя від часу смерти ровіньского рибака.

— Від тепер вже ваша доля і Люїджа в наших руках — сказав доктор і закінчив сими словами своє оповіданє. — Хиба-ж мої приятелї не остались довжниками Андрія Феррата? Правда, Марие, ви позволите на то, щоби Люїджі вже не розлучав ся з нами?

— Мій брат — мої панове, — зробив сеї ночи лиш то, що повинен був зробити — відповіла Мария — і я дякую Богови за то, що дав ему таку гадку. Він же сином чоловіка, котрий знав лиш то одно, що сповняти свій обовязок.

— А ми також лиш одно знаємо — відповів доктор — а то, що маємо право відплатити ся дїтем того....

Доктор урвав тут, бо Мария так якось вдивила ся в него, що єї погляд наскрізь проникав єго і він налякав ся, чи може не за богато сказав.

— Але чей не будете тому противити ся, щоби Люїджі був менї братом? — спитав Петро Баторий.

— Та й ви самі, Марие, чей не будете тому противні, що я вас возьму за свою доньку? — додав доктор і подав їй руку.

Мария мусїла тепер розповісти, як їй жило ся від того часу, коли она вивандрувала з Ровіня; як їй то вже було надоїло, що австрийскі аґенти вічно за нею слїдили; для чого прийшло їй на гадку перенести ся аж на Мальту, де Люїджі мав нагоду вивчити ся на мореплавця, а рівночасно і займати ся риболовством; як они пережили тілько лїт в борбі з нуждою, бо їх скупенькі средства так борзо вичерпали ся.

Але Люїджі міг незадовго рівнати ся відвагою та зручностию хоч би й котрому небудь з Мальтанцїв, що мають дуже добру славу. Він умів так само, як і они, дуже добре плавати і міг би був рівнати ся славному Николї Пешеї, що був родом з Ля Валетти, а котрий, як кажуть, переносив депешї з Неаполю до Палерма, перепливаючи через Еольске море[1]). Люїджі умів також дуже зручно полювати на дикі голуби та морскі птахи, до гнїзд котрих треба добирати ся, аж в тих велчезних печерах, в котрих так небезпечно від того, що їх филї морскі заливають. З него був відважний рибак і він не бояв ся бурі, коли треба було запускати сїть на рибу. Длятого то шукав він захисту в пристани коло Меллеги, коли почув знаки парового яхту взиваючі на поміч.

[1]) На півночи від Сицилїї, там де т. зв. Лїпарийскі або Еольскі острови.

в такім порядку, як при привіті. Вали перед Намістництвом залягла густо публика.

По 8 год. виїхав Є. В. Цїсар разом з Є. Е. Намістником з палати. Попращав ся з зібраними властями і серед грімких окликів публики та гри музик поїхав на дворець.

На двірци ждала почетна компанія войска з музикою, достойники войскові і церковні, шляхта, власти (Виділ краевий, Рада міска, Палата торговельна, президия Вистави), інституциї і всілякі корпорациї і безчисленна публика.

Є. Вел. Цїсар перейшов ся перед фронтом компанії при звуках імну, а відтак заявив свое признане директорови поліциї Кшачковскому за порядок і президентови Мохнацкому за гарно устроєне приняте. Відтак зпоміж шляхти виступив Маршалок кн. Сангушко і промовив:

„Найяснійший Пане, Наймилостивійший Цїсаре і Королю! З тяжким серцем видять мешканці того краю наближаючий ся конець тих гарних днів, в часі котрих на кождім кроці мали нагоду висказати свому Монархови чувства, які переповнюють їх серця. Пращаючи В. ціс. і кор. Величество, складаємо Тобі, Н. Пане, запевнене, що ті спомини не вигаснуть ніколи в нашій памяти і що наші чувства останугь незмінені на завсїгди. Потїшаемо ся надією, що ті дні поновлять ся може в недуже далекій будучности. В тій хвили молимо Всевишнього, щоби хоронив, благословив і удержував нашого улюбленого Монарха. Н. Пан, Цїсар і Король Франц Йосиф I. най жие!

Зібрані повторили з одушевленем сей оклик, а Найясн. Пан відповів так:

„Дякую вам, мої панове, ще раз за так много доказів любови і вірности, які ви заявили Менї в послїдних днях. Се для мене новий доказ, що ми розуміємо ся взаїмно і завсїгди на себе можемо числити. Я не кажу вам: пращайте, бо надію ся, що знов вскорі буду мати нагоду відвідати сей Мій улюблений край“.

Сю ласкаву відповідь приняли зібрані грімкими окликами, за котрі Монарх подякував поклоном; відтак принял ще подяку кн. Маршалка за відзначене стяжкою ордеру Леопольда і кн. Адама Сапіги за найвисше признане: попращавши ся з Найдост. Архикнязем Леопольдом Сальватором, подав руку кн. Альфредови Віндішґрецови, ґр. Фалькенгайнови, ґр. Аґен. Голуховскому, ґр. Стіньскому-Левіцкому, Филипови Залескому, п. Намістникови — почім вступив до ваґону і серед одушевлених окликів від'їхав до Відня.

Перегляд політичний.

Нинї збирають ся в Будапештї спільні Делеґациї на перше засїдане. Спільні пп. міністри ґр. Кальнокій, ґен. Кріґгаммер і Каляй виїхали вчера до Будапешту на час сесиї делеґацийної. Віденьскі ґазети довідують ся, що спільний буджет буде держати ся в границях торічного буджету. Більші жадання заряду войскового суть лиш наслідком тих видатків, котрі вже попередного року спонукали підвисшене звичайних видатків войскових. Зараз на першім засїданю має бути поставлене внесене в справі вибору трох комисий: для справ заграничних, войскових і фінансових.

З вчерашним днем закінчила ся в Празї правосильність тих розпоряджень виїмкових, котрими застановлено там суди присяжних; дальші обмеженя конституциї позістають однаково ж в силї аж до виразного їх відкликаня.

До Ung. Corr. доносять з Відня: В заграничній прасї появили ся внаслїдок приїзду до Львова підчас цїсарскої гостини румуньского міністра справ заграничних Лаговарого, всїлякі комбінациї політичні. В виду дружних відносин межи Австро-Угорщиною а Румунією нїхто не буде дивувати ся, що король Кароль, котрий есть впрочім властителем 6 полку піхоти австрийскої, скористав з нагоди, щоби повитати Монарха. В дуже добре поінформованих кругах кажуть, що той акт чемности не стоїть в зовсїм нїякій звязи з якимись народними змаганями на угорско-румуньскій границі. Для справ політичних не було часу у Львові а впрочім не було також при Монарсї і міністра справ заграничних ґр. Кальнокого.

З поля хіньско-японьскої війни надходять досить суперечні вісти. Підчас коли з Шанґаю доносять, що до Тієн-Тсіну прибуло корейске посольство, що принесло хіньскій цїсаревій-вдовици дарунки від корейского короля, то з Токіо доносять знов, як вже звістно, що межи Кореєю а Япаном настав якийсь договір, після котрого з Кореї має при помочи Японців стати независима держава. Росия і Англія не мали би очевидно нїчого против того. Що-до самої війни, то звістно лиш то, що над рікою Ічия стоїть 38.000 Хінців против японьскої армії і що кождої хвилї готово прийти до рішаючої битви. Мікадо виїхав з цїлим двором з Токіо до побережного міста Гірошіми, звідки дальші відділи войска мають перевозити ся до Кореї. Здає ся, що тепер вже рухи воєнні зі сторони Японців підуть скорше.

Новинки.

Львів дня 14 вересня.

— Найдост. Архікн. Кароль Людвик враз з Найдост. Женою Мариєю Тересою і Двором приїжджають завтра до Кракова, де перебудуть через недїлю а в понедїлок рано виїдуть поспішним поїздом до Львова.

— Просьба послїдного Львовянина до Монарха. Коли Є. Вел. Цїсар гостив у Львові, то богато людий ставало по улицях чекаючи, коли Найясн. Пан буде переїздити, щоби подати Єму до повоза яку просьбу. Монарх приймав ласкаво всї просьби і нераз казав навіть задержати карету, щоби відобрати подання. Людем тут нїхто не бороняв того, анї не розпитував їх зараз, хто они і чого хотять. Не так у Відни, де вже треба бути осторожнїйшим супротив людий, що приступають до цїсарскої карити. Коли Є. Вел. Цїсар приїхав зі Львова до Відня і ледви що вийшов з ваґона та всїв до свого повоза, коли приступив якийсь молодий, лихо одїтий чоловік і вкинув якусь просьбу. Найясн. Пан приняв просьбу і поїхав дальше, але того чоловіка зараз придержала поліция і стала его розпитувати, хто він і чого хоче. Він сказав, що називає ся, Вільгельм Брендль, есть родом зі Львова, помічник купецкий, лїт 21 і хотїв би дуже служити у войску, але его не хотять приймити, бо кажуть, що він нездібний. Він задумав отже по-

---

Але на Мальтї есть такий достаток морскої риби, птахів морских та мякунів[2]), що їх низька цїна не виплачує риболовства. Мимо его запопадливости було Люїджеви дуже трудно придбати для свого малого ґаздівства того, чого було потреба, хоч Мария помагала тим, що брала роботу до шитя. Щоби отже не було видатків, то винаймили собі помешкане в Мандереджо.

Підчас коли Мария розповідала свою історию, пішов був Люїджі до своєї комнатки і вернувши звідтам принїс лист. Було то кілька рядків, які написав був Андрій Феррато саме перед своєю смертию. Там було написано:

„Марие, поручаю тобі твого брата! Незадовго буде мати лиш тебе одну на сьвітї. Я, мої любі дїтоньки, не жалую того, що зробив, хиба лиш того, що менї не удало ся пожертвованем власної свободи і власного житя виратувати тих, що віддали ся були моїй опіцї. Я би радо і ще раз то зробив, що зробив. Не забувайте на свого батька, котрий на смертельній постели передає вам послїдні, сердечні чувства. Андрій Феррато“.

Петро Баторий не міг підчас відчитуваня того листу укрити свого смутку, а доктор Антекірт відвернув голову, щоби Мария не дивила ся єму так заедно в очи.

— Слухайте, Люїджі — відозвав ся він відтак умисно рубашним голосом — ваша лодка розбила ся сеї ночи на куснї, вдаривши об мій яхт.

— Бо она була вже стара, пане доктор — відповів Люїджі — та й для нїкого не була би то велика страта.

— Може бути, але позволите, що я за ню дам вам иншу, і то таки той сам корабель, котрий ви виратували?

— Що?

— Хочете стати за другого офіцира на корабли „Феррато?“ Менї придав би ся молодий, рухливий чоловік і добрий моряк.

— Кажіть, що годите ся на то! — відозвав ся Петро.

— А моя сестра?

— Ваша сестра буде належати до великої родини, що замешкує мій остров Антекірту — відповів доктор. Ваше житє буде на будуче належати до мене, а я зроблю вас так щасливим, що не будете за тим тужити, що минуло ся, хиба може буде вам лиш того жаль, що не стає вам батька.

Люїджі кинув ся до доктора і став его цїлувати по руках, а Мария не мала вже слів подяки і лиш розплакала ся.

— Завтра буду вас ждати на корабли — сказав доктор і вийшов чим скорше з хати, бо й сам був вже так зворушений, що ледви ще міг запанувати над собою, а Петрови дав знак, щоби він ішов за ним.

— Таки то аж лекше на серци, коли чоловік може когось нагородити.

— Певно, що то красше, як коли чоловік мусить когось карати — сказав Петро на то.

— А всеж-таки треба покарати!

На другий день ждав вже доктор на Марию і Люїджа на корабли.

Тимчасом видав капітан Кестрік приказ, щоби безпроволочно брати ся до направи упкодженої машини на яхтї. При помочи Самійла Ґріча і спілки корабельних аґентів, при улици Леванти, у котрих корабель був записаний, поступала робота скоро наперед. А всеж-таки треба було на то пять до шість днів, бо воздушну помпу і конденсатор треба було зовсїм розібрати, позаяк кілька рурок було заткало ся. Та проволока була докторови дуже не на руку, бо єму хотїло ся станути як найскорше на сицилійскім побережу. Через якийсь час було у него навіть на думцї казати прислати собі „Саварену“, але опісля відступив від сеї гадки. Здавало ся єму, що буде лїпше почекати ще кілька днів терпеливо, а відтак поїхати до Сицилії на добрім і добре узброєнім корабли.

Задля більшої осторожности і на случай якоїсь несподїваної пригоди, вислано підморским кабелем[3]), що сполучав Мальту з Антекіртою, депешу на сей послїдний остров. В тій депеші було сказано, щоби „Електрік ч. 2“ безпроволочно плив до побережа Сицилії і крутив ся там безустанно коло пригірка Порто ді Пальо.

Около девятої години рано привезла лодка Марию Феррато враз з її братом на корабель. Доктор повитав їх обоє дуже сердечно.

Люїджа представлено капітанови, кватирмайстрови і залозї яко другого офіцира. Поручник, котрий доси займав сю посаду, мав перейти на „Електрік ч. 2“, скоро лиш стрітять ся з ним коло полудневого побережа Сицилії.

Хто би лиш подивив ся на Люїджа, мусів би признати, що з него був справдїшний мореплавець. Єго відвагу і сьміливість всї знали, бо преці тридцять і шість годин тому назад, дав він докази того в пристани коло Меллеги. Всї були єму раді. Єго приятель Петро і капітан Кестрік обводили его по корабли та все єму показували, бо він хотїв знати кожду дрібничку.

За той час розмавляв доктор з Мариєю. Він говорив о її братї, але так, що мусів її глубоко тронути.

[2]) Мякунами називають ся такі звірята як: слимаки, скальки, устрицї і т. д.

[3]) Кабель есть то підморский дріт телеграфічний сплетений з кільканайцяти тонших дротів як ужище.

дати просьбу до Найясн. Пана в надії, що може тим способом дістане ся до войска. Поліция переконавши ся, що Брендль каже правду, пустила его на волю. Він може тепер спокійно чекати на просьбу, але ледви чи й Є. Вел. Цїсар що поможе, коли доктори сказали, що він нездібний.

— **В льосованю посагів** з фондациї ім. Цїсаря Франц Йосифа I., заложеної Йосифом Казимиром дв. ім. Малиновским для служниць, взяло участь 10 дївчат. Посаги по 258 зр. виграли: Мария Яремко і Бронислава Грабовска recte Грабаня.

— **Значна крадїж.** Підчас від'їзду Найясн. Пана украдено — як ми то вже вчера коротко доносили — Барухови Горнови, торговельникови з Бучача, портфель з кишенї, в котрім були 2 тисячки з написею Ашкенази або А. Слонецкий; 4.300 зр. сотками, одна пятьдесятка і десять пяток. Дальше знаходив ся в портфелю квіт на 1000 зр. виставлений якомусь Вендорфови з Бучача, відтак контракт з якимсь Нухимом Гофманом, посесором Йосифівки коло Базару (Язлівця) на 102 гектолїтрів спірітусу, контракт з Йосифом Слонецким на 300 кірців жита і 300 кірців пшеницї, поліца товариства убезпечень на 1300 зр. і кілька инших паперів. Пошкодований визначив за віднайдене гроший 500 зр. нагороди.

— **Пострілене.** Сторож міских арештів Гамберский вертаючи з Янова пішки, побачив за львівскою рогаткою двох знакомих собі арештантів, котрі утїкали гостинцем з міста. Він пустив ся зараз за ними, дігнав одного з них і задержав а другий утїкав дальше. Гамберский держачи одного арештанта, кликав за другим: Стій, бо стріляю! То однакож не помогло нічого і арештант утїкав дальше, але як раз попав на вояків, що вертали з варти коло динамітового магазину. Один з вояків завізвав утїкаючого, щоби він станув, а побачивши, що той біжить дальше, стріляв два рази за ним; за третим разом поцїлив арештанта так, що той упав на місци. Куля пробила его з заду, перелетїла через живіт і вилетіла правою пахвиною. З рогатки завізвано зараз поміч із стациї ратункової а та застала на місци Семена Богодинку, родом з Криму ледви ще живого і заосмотривши рану відвезла его до шпиталю.

— **Спадщина без спадкоємця.** В судї повітовім у Вїдни була вже від давна зложена більша сума гроший для якогось сторожа Йосифа Штайнера. Гроші ті 6559 зр. лежать там і до нині а нїхто по них не зголошує ся. З процентів наросло з тої суми вже тілько, що капітал подвоїв ся і виносить нині 13.118 зр. Хто зложив ті гроші для згаданого сторожа, не знати; звістно лиш тілько, що зложив їх якийсь помічник купецкий, первістно на руки нотаря, котрий передав їх до судового депозиту. Нотар той вже давно помер. Коли він дістав ті гроші, також не знати; хиба лиш з того, що капітал тепер подвоїв ся, можна би дійти, коли були ті гроші зложені. Суд повітовий оголосив отже оповіщенє, що шукає спадкоємця, а коли той не знайде ся, то вся сума припаде фіскусови.

— **Пригода посередника купецкого.** Посередник одної віденьскої фірми купецкої, Рудольф Сматарий, виїхав був в справах торговельних до міст в північних Чехах. В Духнові (Dux) пішов він був з донькою одного тамошного купця до цирку. Коли вертав звідтам, стрілив хтось до него на дорозї три рази, але так якось щасливо, що ему не стало ся нїчого і він лиш з страху перевернув ся і упав на землю. Перша куля пробила ему плащ, сурдут і камізельку, але застрягла в шлейці; друга куля поцїлила в срібний годинник і розбила его на дрібні кусні; третя куля пробила знов капелюх, але перелетїла лиш через волосє а Сматарий тогди з переляку упав на землю. Показало ся, що то стріляв до него помічник купецкий Франц Губений із зависти, що Сматарий ходив до цирку з дївчиною, з котрою Губений вже від кількох лїт любив ся і незадовго мав з нею заручити ся. Губеного, котрому есть 30 лїт, відставлено до суду в Литомерицях.

— **Холод, вітер і дощ** від довшого вже часу доскулює мешканцям Львова, а особливо дає ся в знаки вітер, котрий зриває з дахів що дасть ся, особливо же останки з ілюмінациї. Вчера зірвав вітер з стовпа флягового при площи Марийскій кулю, котра упала якомусь переходячому туди панови на циліндер і лиш то було его щастє, що капелюх спер силу спадаючої кулї і она не розбила ему голови.

Всячина.

— **Борба з смертию.** На з'їздї лїкарів в Будапештї мав доктор Федір Ерісман цїкавий відчит о борбі з смертию, в котрім виказував, кілько де людий умирає і як люди від найдавнїйших часів ведуть борбу против смерти і наконець, як треба тут борбу вести. Передовсїм виказував др. Ерісман, що не старість есть головно причиною смерти, але богато всїляких инших обставин, котрі при користних услівях можна би усунути. Замітне то, кілько людий умирає річно в поодиноких краях. Показує ся, що найменше умирає в Швеции і Норвеґії, бо лиш 17 до 18 на 1.000 людий; в Швайцарії і Франциї 24, в Німеччинї 27, в Австриї 32, а в Росиї 36, отже найбільше. Подібно має ся річ і з великими містами. Суть міста, в котрих на 1.000 людий умирає річно лиш 22 до 23; суть знов такі, в котрих умирає 35 до 40. Що-до віку, то н. пр. в Белґії умирає річно більше як 20 дїтий на 100 нивше одного року житя, 37 на 100 нивше 5 лїт, а лиш 17 на 100 доходить до 70 лїт. Таке обчисленє показує, що найбільше людий умирає в молодім віцї, а особливо богато дїтий в перших роках житя. Новонароджених дїтий умирає в Прусах що року 200 на 1.000, в Росиї 270, а в Норвеґії лиш 106. Не дивно то, але сумно то, що найбільше умирають бідні. В Будапештї доживають люди з богатої кляси пересїчно до 35 лїт, маючі до 20, а бідні до 13. То само показує ся і всюди.

Що-до самої борби з смертию, то зовсім темні люди суть рівнодушні на смерть. Аж в міру того, як люди стають більше просьвічені, зачинають вести борбу з смертию. Треба признати, що у стародавних народів вела ся борба з смертию далеко лїпше як тепер, бо всї люди вели єї разом. Досить пригадати санїтарне законодавство у жидів, котре ще до нинї задержало ся. Римляни закладали величезні канали і водопроводи. В середних віках зачинає все западати в глубоку темноту і забобонність. Аж до початку сего столїтя вели лиш поодинокі люди борбу з смертию. Аж коли холера перший раз появила ся в Европі, а іменно в трийцятих і сорокових роках, змінили ся погляди лїкарів і публики в справі удержаня здоровля та розпочала ся спільна борба з недугами і смертию. Перші Анґлійцї зачали то робити, заводячи в своїх містах канали і водопроводи. Їм удало ся через то зменшити смертельність дуже значно. За Анґлією пішли і другі краї і показало ся, що спільними силами можна успішнїйше вести борбу против смерти. В тій борбі не зроблять нїчого одиницї, не поможуть нїчого лїкарі, лиш широка просьвіта народу і піднесенє его добробиту.

Телеграми.

Відень 14 вересня. По ґр. Парижа назначено осьмидневну жалобу двірску, почавши від нинї.

Рим 14 вересня. В Пїянецца коло Турину вибухнув страшенний пожар, котрий знищив богато домів і маґазинів. Огонь був, здаєсь, підложений.

Перуджа 14 вересня. На конґресї мировім підчас нарад зазначено солїдарність межи Італїєю а Францию і завізвано всї товариства, щоби сполучали ся з постійним францускo-італїяньским комітетом.

Петербург 14 вересня. Цар виглядає знаменито, утома і роздразненє нервове щезло вже зовсім.

— **У Львові** виходять ті лїтературні часописи і вістники: **Зоря**, ілюстроване письмо лїтературно-наукове, 72 аркушів друку на рік, коштує 6 зр. у Львові, ул. Академична ч. 8. — **Дзвінок**, ілюстроване письмо для науки і забави руских дїтий і молодежи; 36 аркушів друку, 5 зр. у Львові ул. Чарнецкого ч. 26. — **Правда**, місячник політики, науки і письменьства, около 60 арк. друку, 5 зр. у Львові ул. Академічна ч. 8. — **Житє і Слово**, вістник лїтератури історії і фольклору; 60 аркушів друку 5, зр. у Львові, ул. Глубока ч. 7.

Доктор лишив їй до вибору, або остати ся на кораблю, доки аж намірений похід не скінчить ся, або вертати просто на Антекірту, куди були би єї зовсім безпечно відвезли. Мария просила, щоби їй було вільно поїхати на кораблі разом з другими до Сицилії. Далтого умовили ся, що она за той час, доки „Феррато" перебуває в Ля Валлеттї, залагодить свої справи, попродасть то, що має, словом, прилагодить ся так, що на день перед від'їздом буде могла перенести ся на корабель і там розгостить ся в призначеній для неї кабіні, як у себе дома.

Доктор розповів Марії все докладно, та які его пляни, котрі він мусить довести аж до самого кінця. Одна часть его наміреня сповнила ся вже тим, що він не потребував журити ся будучностию дїтий Андрия Феррата. Тепер ще треба було з одної сторони відшукати Сіляса Торонталя, а з другої Сарканього та дістати ще в свої руки Карпену. Слїди тактих обох, так він то міркував собі в своїй голові, дадуть ся знайти на Сицилії; за третим треба буде ще дальше шукати.

Мария попросила тогди доктора, щоби він позволив їй поговорити з собою лиш в чотири очи.

— Я би вам щось такого сказала — відозвала ся она — з чим таїла ся доси навіть перед братом. Він би був не видержав, коли-б був довідав ся то, що я знаю і було би впало на нас нове нещастє.

— Люїджі оглядає тепер як-раз кабіни залоги — сказав доктор. Ходіть, Марие, до сальону, а там можете безпечно говорити; нїхто не почує.

Коли замкнули ся за ними двері сальону, сїли обоє на софцї, а Мария відозвала ся:

— Карпена есть тут, пане доктор!

— На Мальтї?

— Так, перебуває тут від кількох днів.

— В Ля Валлеттї?

— Таки в самім Мандераджо, там, де ми живемо.

Для доктора була то велика несподїванка і він був дуже рад з того, що довідав ся. Відтак спитав:

— А може ви ошибаєте ся, Марие?

— Нї, не ошибаю ся. Той чоловік аж занадто добре остав ся менї в памяти. Я би его ще й по сто роках на певно пізнала... Він таки тут.

— А Люїджі о тім не знає?

— Нї, не знає, бо коли-б я була ему все сказала, то він би був его вишукав, був би зачепив, а може...

— Добре сте зробили, Марие. Той чоловік лиш до мене належить. А він вас пізнав, як гадаєте?

— Не знаю. Ми стрітили ся два чи три рази на улици в Мандераджо. Він все недовірчиво за мною оглядав ся. Коли ходив за мною, коли звідував ся, як я називаю ся, той мусить знати, хто я.

— Але вас не зачіпав?

— Нїколи.

— А може знаєте, чого він прийшов до Ля Валлеттї і що він тут робить?

— Знаю лиш то, що він жиє тут в Мандераджо серед найпослїднїйшої голоти. Майже не виходить із пяцких нор та сходить ся там з найбільшими розбишаками. Здає ся, що він має гроші і вербує таких, як і він, до якоїсь розбишацкої ватаги.

— Чи тут?

— Того вже не знаю, пане доктор.

— То я вже довідаю ся.

(Дальше буде).

За редакцию відвічає Адам Креховецкий

ІНСЕРАТИ.

З друкарні В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.